

**Zápisnica z pracovného stretnutia vyučujúcich zemepisu – geografie,
konaného 2. júna 2006 na ZŠ V. Javorku v Žiline.**

Prítomní učitelia:

<i>meno</i>	<i>škola</i>	<i>meno</i>	<i>škola</i>
1. Kociánová Lenka	ZŠ Bánová, ZA	17. Šupka Michal	ZŠ Lipová, Rajec
2. Vincent Holbička	ZŠ Gaštanová, ZA	18. Michalcová Miroslava	ZŠ Kam. Poruba
3. Fodreková Katarína	ZŠ Jarná, ZA	19. Zimen Jozef	ZŠ Dolná Tižina
4. Šefferová Eva	ZŠ Karpatská, ZA	20. Mlynárčiková Viera	ZŠ Belá
5. Pachová Božena	ZŠ Lichardová, ZA	21. Suchoňová Jolana	ZŠ Rajecké Teplice
6. Majková Iveta	ZŠ Limbová, ZA	22. Lauková Lena	ZŠ Lietavská Lúčka
7. Huzlíková Mária	ZŠ Martinská, ZA	23. Korbášová Marianna	ZŠ a MŠ V. Rovné
8. Lenhartová Zuzana	ZŠ a MŠ Sv. Gorazdu, ZA	24. Kondrlíková Františka	ZŠ Lutiše
9. Pavelčík Jaroslav	ZŠ Sl. dobrovoľníkov, ZA	25. Švecová Ružena	ZŠ Višňové
10. Šimko Jozef	ZŠ V. Javorku, ZA	26. Ohradková Alena	ZŠ a MŠ Rosina
11. Grečárová Alena	ZŠ a MŠ Školská, ZA	27. Ďuratný Marián	ZŠ Terchová
12. Gáboríková Mária	ZŠ Nám. Mladosti, ZA	28. Zákopčan Vítazoslav	ZŠ s MŠ Hôrky
13. Kozárová Jana	ZŠ Rajecká Lesná	29. Oberta Marián	ZŠ Strečno
14. Hornáčková Eva	ZŠ Stráňavy	30. Žikavská Mariana	CZŠ R. Zaymusa, ZA
15. Hrabovská Ivana	ZŠ Dolný Hričov	31.	
16. Višňovská Elena	ZŠ Gbeľany	32.	

Program:

1. Otvorenie
2. Tematické celky a ich zaradenie v učebnom pláne školy
3. Hodnotenie Olympiády zemepis – geografia
4. Diskusia
5. Záver

1. Pred začatím zasadania boli členovia zasadania privítaní p. riaditeľkou Základnej školy V. Javorku, Čellárovou Janou, ktorá všetkým zúčastneným pedagógom popriala veľa šťastia pri riešení problémov, dotýkajúcich sa vyučovacieho predmetu Zemepis – geografia.

Zasadanie všetkých prizvaných zemepisárov – geografov oficiálne otvorila predsedkyňa metodického orgánu pri OŠaM Zemepis/Geografia PaedDr. Žikavská Mariana, ktorá zároveň privítala multiplikátora zemepisu/geografie pre okres Žilina, Mgr. Mariána Obertu.

2. Prvým problém, ktorým sa učitelia zemepisu/geografie zaoberali, bola stanovená časová dotácia štátneho vzdelávacieho programu pre predmet geografia v piatom ročníku. Vystúpili učitelia,

s vlastnými skúsenosťami, ktorí počas tohto školského roka vyučovali geografiu v piatom ročníku podľa navrhovanej časovej dotácie, t.j. jedna hodina geografie týždenne /tzn. 33 hodín ročne/. Poukázali na nepostačujúcu časovú dotáciu, pri ktorej nebolo možné poskytnúť žiakom celistvé vedomosti a zručnosti, ktoré predmet geografia v piatom ročníku vyžaduje. Samotní pedagógovia priznali, že piaty ročník je úvodným ročníkom vyučovania geografie a teoretickým a praktickým východiskovým ročníkom pre ostatné ročníky, v ktorom by mali žiaci získať základné vedomosti a hlavne zručnosti práce s mapami, grafmi, tabuľkami, posterami a pod., ktoré využívajú v nasledujúcich ročníkoch geografie/zemepisu. Pri spomínanej časovej dotácii štátneho vzdelávacieho programu nebolo možné zosúladiť teoretické a praktické vedomosti, tzn. učiteľ sa musel rozhodnúť, ktorú zložku počas priebehu výchovnovzdelávacej činnosti preferoval. Výsledkom bolo buď poskytnutie teoretických základov, pri ktorých nebola možná postačujúca praktická práca s mapou, alebo poskytnutie len praktických zručností pri práci s mapami a vyššie spomínanými zložkami praktickej geografie bez základných teoretických vedomostí. Nebolo možné samotnú prácu pedagóga zosúladiť s cieľmi navrhovanými Štátnym vzdelávacím programom ISCED – 2 pre školský rok 2008/2009, medzi ktoré, v prípade predmetu geografia pre piaty ročník bol za základný cieľ stanovený cieľ: /citujem zo Štátneho vzdelávacieho programu pre predmet geografia/ „Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i“ . Tento cieľ nie je možné dodržať bez potrebných teoretických vedomostí, na ktoré nie je pri spomínanej časovej dotácii priestor.

3. Pán Mgr. Marián Oberta zhodnotil priebeh geografickej olympiády šk. roku 2008/2009. Poukázal na neakceptovanie školskej reformy tvorcami geografickej olympiády v tomto školskom roku. Upozornil pedagógov zasadania, že boli spísané postrehy a sťažnosti komisiami geografickej olympiády za jednotlivé kraje, ktoré boli tvorcom geografickej olympiády odoslané. Vyjadrením bolo ospravedlnenie sa komisie a prísľub do budúceho roka, že chyby, ktoré sa v tomto ročníku geografickej olympiády vyskytli sa nezopakujú a v budúcom roku bude olympiáda pripravená v súlade s prebiehajúcou transformáciou školstva, ako aj zaradenie teoretických otázok a praktických úloh bude v súlade so schopnosťami a vedomosťami žiakov jednotlivých ročníkov.
4. V diskusii bol členmi zasadania podaný návrh na vypracovanie centrálného školského kola geografickej olympiády pre okres Žilina, tzn. všetky základné školy okresu Žilina by riešili školské kolo geografickej olympiády s rovnakými požiadavkami /tzn. teoretickými otázkami a praktickými úlohami/ na žiakov, čím by sa do okresného kola dostali žiaci s približne rovnakou vedomostnou úrovňou. /Tento návrh nebol následne prehodnotený a preto je vhodné sa k nemu pri najbližšom zasadaní ešte vrátiť./

Členmi zasadania bolo navrhnuté, aby došlo k oddeleniu geografickej olympiády základných škôl od geografickej olympiády osemročných gymnázií, pretože vedomostná a aplikačná úroveň žiakov nie je na rovnakej úrovni, na osemročných gymnáziách pracujú pedagógovia s talentovanejšími žiakmi, ktorí prešli na spomínané školy výberovým konaním zo základných škôl.

Ďalším bodom diskusie bolo opätovné prehodnotenie navrhovanej časovej dotácie štátneho vzdelávacieho programu pre predmet geografia a vyslovená požiadavka, aby bola táto časová dotácia /t.j. jedna hodina týždenne/ upravená aspoň v piatom ročníku na dve hodiny týždenne.

Učitelia poukázali na hrubý nesúlad obsahov medzi jednotlivými predmetmi, ktoré by sa mali navzájom dopĺňať a nie vylučovať. Konkrétne sa jednalo o predmetoch matematika, geografia a biológia, kde učebné osnovy nie sú korektne usporiadané, napr. v piatom ročníku boli z matematiky vyňaté rovnobežky a uhly, ktoré sa pri práci s mapami na hodine geografie majú vyučovať /zemepisné súradnice, azimuty/. Učitelia sa zaoberali aj otázkou číselnej a grafickej mierky mapy, pričom číselná mierka mapy je súčasťou vyučovania matematiky v siedmom ročníku, ako aj vyučovanie desatinných čísiel je presunuté do šiesteho ročníka, tzn. nie je možné aplikovať na hodinách ani grafickú mierku mapy; nekorešponduje vyučovanie jednotlivých typov krajín na geografii s biológiou, žiaci si tak zamieňajú pojmy a nedokážu nachádzať a vyvodzovať súvislosti medzi získanými vedomosťami, čo vedie k nesúladu využívania vzájomných medzipredmetových vzťahov.

Členovia zasadania riešili aj otázku zaradenia regionálnej a environmentálnej výchovy do hodín geografie, resp. samostatné postavenie týchto hodín, ktoré je dané orientáciou jednotlivých škôl. V súčasnosti je na väčšine škôl preferované vyučovanie matematiky a prírodovedných predmetov, informatiky a jazykov, čím sa vylučuje možnosť získať dotáciu hodín pre rozvoj a zavádzanie regionálnej a environmentálnej výchovy.

V diskusii sa pedagógovia venovali aj stavu učebníc a pracovných zošitov. Pri tejto príležitosti Mgr. Marián Oberta spomenul, že sa konalo stretnutie s p. Talmáčim, navrhovateľom učebníc a pracovných zošitov pre predmet geografia, ale spomínaný pán sa nedostavil, takže nebolo možné vyvodiť žiadne závery z tohto stretnutia a otázky ostali nezodpovedané. Prognóza učebníc a im zodpovedajúcich pracovných zošitov pre budúci školský rok /pre piaty a zároveň šiesty ročník/ je neistá a je potrebné predpokladať, že sa budú musieť učitelia spoľahnúť len na vlastné nadobudnuté vedomosti a získané skúsenosťami, čo je odrádzajúcim faktorom pre začínajúcich učiteľov. Nastávajúce učivo transformovaného šiesteho ročníka sa kryje s doterajším učivom siedmeho ročníka.

Diskutovalo sa aj o využívaní odborných a populárnovedeckých geografických časopisov, literatúry ako zdroja informácií, na ktoré nový Štátny vzdelávací program kladie veľký dôraz. Jednotliví

učitelia priznali, že prísun takéhoto materiálu je len v ich vlastnom záujme, pretože školy naň nemajú finančné rezervy. Z tohto vyplýva, že podpora potreby čítania, porozumenia prečítaného, spracovania a interpretácia /t.j. tvorba medzipredmetových vzťahov medzi geografiou a slovenským jazykom/ nie je v blízkej budúcnosti možná. Učitelia sú schopní využívať na hodinách a pracovať na hodinách len so základnými vyjadrovacími prostriedkami geografie, dostupnými na školách.

Učitelia navrhli, aby bol vypracovaný a vydaný nový terminologický slovník nových geografických názvov.

5. V závere p. Mgr. Marián Oberta informoval pedagógov, že v mesiaci september 2009 bude zvlášťne zasadanie multiplikátorov so zástupcami Ministerstva školstva, na ktorom budú spomínaným zástupcom, prednesené postrehy, nedostatky, pripomienky, návrhy a požiadavky získané za uplynulý školský rok 2008/2009. Z tohto dôvodu sa členovia zasadania dohodli na vypracovaní niektorých požiadaviek, ktoré sú priložené v prílohe tejto zápisnice.

Zasadanie bolo oficiálne ukončené PaedDr. Žikavskou Marianou a prizvaným hosťom Mgr. Mariánom Obertom. Zúčastnení pedagógovia súhlasili s ďalším stretnutím, ktoré by prinieslo aj niečo pozitívnejšie do vyučovania geografie/zemepisu na základných školách.

Príloha:

Požiadavky a pripomienky k novým osnovám geografie/zemepisu k novému štátnemu vzdelávaciemu programu 2008/2009.

V Žiline 22.6.2009

Vypracovala: PaedDr. Žikavská Mariana
predseda MO pri OŠaM geografia/zemepis

**Požiadavky a pripomienky k novým osnovám geografie/zemepisu
k novému Štátnemu vzdelávaciemu programu 2008/2009.**

1. Zosúladiť požiadavky medzi geografiou a ostatnými predmetmi.
2. Vytvoriť pri vyučovaní zložiek krajiny v piatom ročníku logický sled.
3. Vypracovať základné štandardy s minimálnymi požadovanými vedomosťami na žiaka.
4. Ustáliť a zakotviť v štandardoch základy požadovaného obsahu učiva.
5. Stanoviť v štandardoch variabilnú vedomostnú zložku.
6. Požiadavka urýchleného návrhu učebníc, metodických príručiek a štandardov, s možnosťou vyjadrenia sa širokej škály geografov pri ich tvorbe. Možnosť zapojenia sa do širšieho dialógu s tvorcami učebných osnov a plánov štátneho vzdelávacieho programu, resp. vytvorenia priestoru pre vyjadrenie sa učiteľov /pri informovanosti o tejto možnosti/.
7. Vytvoriť na webovej stránke v štátnom vzdelávacom programe priestor s možnosťou vyjadrovania požiadaviek a pripomienok pedagógov, resp. vytvoriť linky na ktoré sa so svojimi požiadavkami môžu pedagógovia obrátiť.
8. Zaradiť školské atlasy do učebnicového fondu.
9. Doriešiť otázku financovania pre využívanie časopisov a literatúry na hodinách geografie, ako aj ich prístupnosť pre pedagógov.
10. Vydať terminologický slovník nových geografických názvov.
11. Prehodnotiť realizáciu geografickej olympiády medzi základnými školami a osemročnými gymnáziami.
12. Pri navrhovaní programu spolupracovať so širokou pedagogickou verejnosťou, a nie len s ľuďmi, ktorí možno „ani nikdy neboli učiteľmi základných, resp. stredných škôl“.